

روند افزایشی انحرافات بودجه‌ای دولت

هدفمند یا هدرمند؟

به زعم کارشناسان، پتانسیل انحراف دولت در جریان اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها بالا است.

بحث هدفمندی یارانه‌ها از به‌روزترین مسائلی است که علاوه بر اقتصاد، فضای اجتماعی جامعه را هم در بر گرفته و این در حالی است که اجرای کامل تمام بندها و تبصره‌های آن - به‌خصوص در سال اول - کمی سخت به نظر می‌رسد. مضاف بر این، اکنون طرح هدفمندسازی، دیگر به یک قانون بدل گشته و دولت موظف به اجرای آن می‌باشد. علیرغم آن که دولت در سال گذشته تلاش بسیاری برای به ثمر رساندن طرح مذکور نمود، کارشناسان معتقدند اجرای این طرح، مشکلاتی را در فضای اقتصادی و اجتماعی جامعه به وجود خواهد آورد که این موضوع، مسئولان را برای اجرای این طرح با نگرانی مواجه ساخته است.

گواه این مطلب را می‌توان در رخدادهایی که در روزهای پایانی سال گذشته به وقوع پیوست مشاهده نمود. رئیس جمهور با حضور در تلویزیون، برای اجرای طرح مذکور، پای همه‌پرسی مردمی را به میان کشید که این پیشنهاد

مخالفت‌های برخی نمایندگان و کارشناسان را به همراه داشت. پس از آن و در روزهای ابتدایی سال جدید، فولادگر، نماینده اصفهان، عدم اجرای طرح هدفمندسازی را نیازمند ارائه لایحه یک یا دو فوریتی اصلاحی از سوی دولت دانست که احمد توکلی، نماینده تهران، به نوعی دیگر این حرف را تأیید نمود و اظهار داشت که نمایندگان مجلس حق ارائه طرح اصلاحی - که توسط برخی نمایندگان

کارشناسی نشده می‌توانند در بلند مدت به مشکلاتی جبران‌ناپذیر تبدیل شوند، اتخاذ بالاترین سطح تصمیمات کارشناسی شده از اهمیت برخوردار است.

با توجه به موارد عدول از قانون بودجه که در گزارشات دیوان محاسبات ذکر شده و پیش از این بدان اشاره شده، این نگرانی ایجاد می‌شود که انحراف دولت از مندرجات قانون هدفمندی یارانه‌ها چه عواقبی را متوجه اقتصاد کشور خواهد کرد. در این زمینه نظارت همزمان دیوان محاسبات و سازمان‌های ناظر و حتی مجلس شورای اسلامی بسیار با اهمیت است. هرچند این امر پیش‌بینی شده و قرار بر نظارت توأمان دیوان محاسبات و سازمان حسابرسی و ارائه گزارشات سه ماهه در خصوص حسن اجرای قانون مذکور است، اما فقدان برخورداری از زیرساخت‌های مناسب همچون نظارت آن‌لاین در ایران، مشکلات نظارتی طرح مذکور را افزون می‌کند. با توجه به موارد فوق و از آنجا که هر گونه تخلفی در اجرای این طرح، صدمات بسیاری به اقتصاد کشور وارد می‌آورد، پیشنهاد می‌شود نهادهای مذکور راهکارهای پیشگیرانه خود را تدوین نموده و از هم اکنون وظایف نظارتی خود را عملی سازند.

به فساد هم بی‌اندیشیم

فساد موضوع دیگری است که نگرانی‌ها را در ارتباط

با اجرای قانون هدفمندی بیشتر می‌کند. نمونه این مسأله را می‌توان در سال‌های ابتدایی اجرای چند نرخ شلن ارز در کشور مشاهده نمود؛ هنگامی که با اعمال طرح مذکور، بسیاری از افراد با زد و بندهایی که بعضاً با افراد فاسد انجام دادند، ثروت‌های کلان و بادآورده‌ای را از طرق نامشروع کسب کردند. عدم نظارت مناسب و فقدان برنامه‌ریزی مدون جهت حمایت از تولید داخل در آن زمان، حتی به ورشکستگی تعدادی

مباحث مذکور، آنچه بیش از همه توجه جدی مسئولان را طلب می‌نماید، نحوه اجرای قانون هدفمندسازی است. در حال حاضر، درآمد حاصل از هدفمندسازی، معادل ۲۰ هزار میلیارد تومان در نظر گرفته شده، اما سؤال آن است که اگر دولت بخواهد رقمی فراتر از این مبلغ را مبنای تحقق درآمدی خود در نظر گرفته و بدان عمل کند، آیا

ترازنامه دولت و انحراف درآمدی-هزینه‌ای

منابع		مصارف	
عنوان	پیش‌بینی	عملکرد	درصد تحقق
درآمدها	۲۷۷,۵۰۸,۴۲۵	۳۰۵,۲۷۰,۰۹۲	۱۱۰/۰۰
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۱۷۵,۷۲۵,۰۵۰	۱۷۴,۷۷۸,۴۴۲	۹۹/۴۶
واگذاری دارایی‌های مالی	۱۸۶,۲۱۸,۱۸۲	۱۴۸,۵۵۲,۱۶۹	۷۹/۷۷
جمع منابع عمومی دولت	۶۳۹,۴۵۱,۶۵۷	۶۲۸,۶۰۰,۷۰۳	۹۸/۳
درآمدهای اختصاصی دولت	۵۲,۳۷۶,۰۷۴	۳۶,۹۳۷,۶۵۶	۷۰/۵۲
منابع بودجه عمومی دولت	۶۹۱,۸۲۷,۷۳۱	۶۶۵,۵۳۸,۳۵۹	۹۲/۲
منابع شرکت‌های دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانک‌ها	۱,۶۷۷,۰۶۵,۳۸۹	۵,۸۴۱,۰۱۸,۳۵۶	۳۴۸/۲۹
جمع	۲,۳۶۸,۸۹۳,۱۲۰	۶,۵۰۶,۵۵۶,۷۱۵	۲۴۷/۶۷
عنوان	پیش‌بینی	عملکرد	درصد تحقق
هزینه‌ها	۳۹۹,۳۹۹,۶۹۷	۴۱۳,۱۸۷,۲۶۹	۱۰۳/۴۵
تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	۱۸۴,۳۳۷,۸۳۶	۱۴۰,۹۲۸,۲۱۱	۷۶/۴۱
تملك دارایی‌های مالی	۵۵,۶۱۴,۱۴۴	۴۹,۳۲۴,۵۴۸	۸۸/۶۹
جمع مصارف عمومی دولت	۶۳۹,۴۵۱,۶۵۷	۶۰۳,۴۴۰,۰۲۸	۹۴/۳۷
از محل درآمدهای اختصاصی دولت	۵۲,۳۷۶,۰۷۴	۳۴,۲۹۸,۴۲۹	۶۵/۴۸
مصارف بودجه عمومی دولت	۶۹۱,۸۲۷,۷۳۱	۶۳۷,۱۳۸,۴۵۷	۹۲/۱۸
مصارف شرکت‌های دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانک‌ها	۱,۶۶۷,۰۶۵,۳۸۹	۵,۸۴۱,۰۱۸,۳۵۶	۳۴۸/۲۹
جمع	۲,۳۶۸,۸۹۳,۱۲۰	۶,۴۷۸,۷۵۶,۸۱۳	۲۷۳/۴۹

مطرح شده - را نازند، استخراج: ماهنامه «اقتصاد ایران» از دیوان محاسبات کشور

زیرساخت‌های اجرای چنین شوک عظیمی در جامعه فراهم شده است؟ به طور قطع، جواب این سؤال منفی است. با نگاهی به گزارشات دیوان محاسبات از عملکرد دولت در مبحث بودجه، می‌توان دریافت که به دلیل وقفه زمانی موجود در بررسی عملکرد دولت توسط نهادهای نظارتی، به‌خصوص دیوان محاسبات و با توجه به این حقیقت که برخی صدمات ناشی از تصمیمات نادرست و بعضاً

اما دولت می‌تواند برای سر و سامان دادن به این مسأله لایحه‌ای را به مجلس تقدیم کند.

همچنین نامه‌هایی که میان آقایان توکلی و میرتاج‌الدینی، رئیس مرکز پژوهش‌ها و معاون پارلمانی دکتر محمود احمدی‌نژاد رد و بدل گردیده، خود داستان متفاوت دیگری درباره هدفمندسازی یارانه‌ها است که جملگی آنها یک سرگردانی را در جامعه پدید آورده است. فارغ از تمام

کشور مورد بررسی واقع شده است. ■